TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. gegužės 5 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Socialinė politika – SESV 157 straipsnis – Protokolas (Nr. 33) – Vienodas požiūris į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje – Direktyva 2006/54/EB – 5 straipsnio c punktas ir 12 straipsnis – Netiesioginės diskriminacijos dėl lyties draudimas – Profesinė socialinės apsaugos sistema, taikoma po šiame protokole ir šiame 12 straipsnyje nurodytos datos – Valstybės tarnautojų pensijos – Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas kasmetinis pensijų indeksavimas – Proporcingai mažėjantis pensijų indeksavimas, visai neindeksuojant tam tikrą sumą viršijančių pensijų – Pateisinimai“

Byloje C-405/20

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija) 2020 m. liepos 31 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. rugpjūčio 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

EB,

JS,

DP

prieš

Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB)

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev, pirmosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas L. Bay Larsen, teisėjai I. Ziemele, T. von Danwitz (pranešėjas) ir P. G. Xuereb,

generalinis advokatas A. Rantos,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: vokiečių.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– JS ir EB, atstovaujamų *Rechtsanwalt* M. Riedl,

– DP, kuriam atstovauja *Rechtsanwalt* M. Riedl ir jis pats,

– Austrijos vyriausybės, atstovaujamos J. Schmoll ir C. Leeb,

– Europos Komisijos, atstovaujamos B.-R. Killmann ir A. Szmytkowska,

susipažinęs su 2022 m. sausio 27 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 157 straipsnio, prie ESV sutarties pridėto Protokolo (Nr. 33) dėl SESV 157 straipsnio (toliau – Protokolas Nr. 33) ir 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (OL L 204, 2006, p. 23) 5 ir 12 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant tris – atitinkamai EB, JS ir DP – ginčus su *Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB)* (Valstybės institucijų, geležinkelių ir kasybos sektoriaus tarnautojų ligonių kasa, Austrija) ginčą dėl kasmetinio jų senatvės pensijų indeksavimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Protokole Nr. 33 nustatyta:

„[SESV] 157 straipsnyje socialinės išmokos pagal profesines socialinės apsaugos sistemas nelaikomos atlyginimu, tokiu atveju ir tokiu mastu, kai jos yra priskirtinos įdarbinimo laikotarpiams iki 1990 m. gegužės 17 d., išskyrus atvejus, kai jos mokamos darbuotojams arba jų teisių turėtojams, ir kurie iki tos dienos pateikia ieškinį arba pareiškia lygiavertį reikalavimą pagal taikomus nacionalinės teisės aktus.“

4 Direktyvos 2006/54 1 straipsnyje nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – užtikrinti, kad būtų įgyvendinamas moterų ir vyrų lygių galimybių bei vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principas užimtumo ir profesinės veiklos srityje.

Šiuo tikslu į ją yra įtraukiamos nuostatos, skirtos vienodo požiūrio principui įgyvendinti šiose srityse:

<…>

c) profesinių socialinės apsaugos sistemų.

<…>“

5 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamos tokios sąvokos:

a) tiesioginė diskriminacija – kai dėl lyties vienam asmeniui sudaromos mažiau palankios sąlygos palyginti su sąlygomis, kurios panašioje situacijoje yra, buvo ar būtų sudarytos kitam asmeniui;

b) netiesioginė diskriminacija – kai dėl akivaizdžiai neutralios nuostatos, kriterijaus ar praktikos vienos lyties asmenys gali atsidurti tam tikroje prastesnėje padėtyje nei kitos lyties asmenys, išskyrus atvejus, kai tą nuostatą, kriterijų ar praktiką objektyviai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis;

<…>

f) profesinės socialinės apsaugos sistemos – sistemos, kurioms nėra taikoma 1978 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 79/7/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo nuoseklaus įgyvendinimo socialinės apsaugos srityje[(OL L 6, 1979, p. 24; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 215)] ir kurių paskirtis – pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims, dirbantiems įmonėje ar įmonių grupėje, ekonominės veiklos srityje arba profesinės veiklos sektoriuje ar sektorių grupėje, mokėti išmokas, papildančias arba pakeičiančias įstatymais nustatytose socialinės apsaugos sistemose numatytas išmokas, nepriklausomai nuo to, ar dalyvavimas tokiose sistemose yra privalomas, ar ne.“

6 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje „Pozityvūs veiksmai“ numatyta:

„Siekdamos užtikrinti visišką moterų ir vyrų lygybę per visą darbingą amžių, valstybės narės gali ir toliau taikyti arba nustatyti priemones, kaip apibrėžta [SESV 157 straipsnio 4 dalyje].“

7 Direktyvos 2006/54 5 ir 12 straipsniai yra šios direktyvos II antraštinės dalies 2 skyriuje „Vienodas požiūris profesinėse socialinės apsaugos sistemose“.

8 Direktyvos 2006/54 5 straipsnyje „Draudimas diskriminuoti“ nustatyta:

„Nepažeidžiant 4 straipsnio, neturi būti jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos dėl lyties profesinėse socialinės apsaugos sistemose, ypač šiais aspektais:

a) šių sistemų aprėpties ir sąlygų, kuriomis įgyjama teisė jomis naudotis;

b) pareigos mokėti įmokas ir įmokų dydžio apskaičiavimo;

c) išmokų apskaičiavimo, įskaitant papildomas išmokas sutuoktiniams ir išlaikomiems asmenims, taip pat sąlygų, kurios reguliuoja teisės į išmokas trukmę ir išsaugojimą.“

9 Šios direktyvos 12 straipsnyje „Poveikis atgaline data“ nustatyta:

„1. Bet kuri šį skyrių įgyvendinanti priemonė dėl darbuotojų apima visas pagal profesines socialinės apsaugos sistemas mokamas išmokas, priklausančias už darbo stažą, įgytą po 1990 m. gegužės 17 d., ir taikomas atgaline data, nepažeidžiant darbuotojų ar jų teisių turėtojų, iki tos datos pradėjusių teismo procesą ar iškėlusių lygiavertį ieškinį pagal nacionalinius teisės aktus, teisių. Tokiu atveju įgyvendinimo priemonės taikomos atgaline data iki 1976 m. balandžio 8 d. ir apima visas išmokas, priklausančias už darbo stažą, įgytą po tos datos. Valstybėms narėms, įstojusioms į Bendriją po 1976 m. balandžio 8 d. ir iki 1990 m. gegužės 17 d., ši data pakeičiama data, kai jų teritorijoje buvo pradėtas taikyti [SESV 157] straipsnis.

2. 1 dalies antras sakinys nekliudo taikyti nacionalinių taisyklių, reglamentuojančių ieškinių iškėlimo pagal nacionalinę teisę senaties terminus, darbuotojams ar jų teisių turėtojams, iki 1990 m. gegužės 17 d. pradėjusiems teismo procesą ar iškėlusiems lygiavertį ieškinį pagal nacionalinės teisės aktus, jeigu jos yra ne mažiau palankios tokiems ieškiniams nei panašaus pobūdžio šalies vidaus ieškiniams ir nesukuria sąlygų, kuriomis Bendrijos teisės suteikiamomis teisėmis negalima praktiškai naudotis.

3. Valstybėms narėms, kurios į Bendriją įstojo po 1990 m. gegužės 17 d., ir 1994 m. sausio 1 d. buvo Europos ekonominės erdvės susitarimo Susitariančiosios Šalys, 1 dalies pirmame sakinyje nurodyta 1990 m. gegužės 17 d. data pakeičiama 1994 m. sausio 1 d. data.

4. Valstybėms narėms, kurios į Bendriją įstojo po 1990 m. gegužės 17 d., 1 ir 2 dalyse nurodyta 1990 m. gegužės 17 d. data pakeičiama data, kuomet jų teritorijoje buvo pradėtas taikyti [SESV 157] straipsnis.“

Austrijos teisė

10 1965 m. lapkričio 18 d. *Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965)* (Federalinių tarnautojų, jų našlių ir šeimos narių teisių į pensiją federalinis įstatymas (1965 m. Pensijų įstatymas)) (*BGBl.*, 340/1965) redakcijos, galiojusios klostantis pagrindinių bylų aplinkybėms (toliau – 1965 m. PG), 41 straipsnyje nustatyta:

„<…>

(2) Senatvės ir maitintojo netekimo pensijos, mokėtinos pagal šį įstatymą <…>, turi būti indeksuojamos tuo pačiu metu ir tiek, kiek ir valstybinio socialinio draudimo pensijos,

1) jei teisė į pensiją įgyta iki atitinkamų metų sausio 1 d.

<…>

(4) <…> 2018 kalendoriniais metais pagal analogiją taikomas [*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz* (Bendrasis socialinės apsaugos įstatymas)] 711 straipsnis, reglamentuojantis pensijų indeksavimą. Jei pensija padidinama pagal [Bendrojo socialinės apsaugos įstatymo] 711 straipsnio 1 dalies 2 punktą, visa padidinimo suma turi būti įskaityta į senatvės arba maitintojo netekimo pensiją.“

11 Klostantis pagrindinių bylų aplinkybėms galiojusios redakcijos Bendrojo socialinės apsaugos įstatymo (toliau – ASVG) 108f straipsnyje numatyta:

„(1) Federalinis socialinės apsaugos, kartų ir vartotojų apsaugos ministras nustato kiekvienų kalendorinių metų indeksavimo koeficientą, atsižvelgdamas į referencinius dydžius.

(2) Nustatomas toks referencinis dydis, kad indeksuojamos pensijos padidėjimas atitiktų padidėjusį vartotojų kainų indeksą pagal 3 dalį. Rezultatas suapvalinamas iki tūkstantosios dalies.

(3) Vartotojų kainų padidėjimas nustatomas atsižvelgiant į vidutinį kainų didėjimą per dvylikos kalendorinių mėnesių laikotarpį, kuris prasideda prieš indeksavimo metus ir baigiasi atitinkamų metų liepos mėn., taikant 2000 m. arba jį pakeičiantį vartotojų kainų indeksą. Šiuo tikslu reikia apskaičiuoti *Statistik Austria* [Austrijos statistikos departamentas, Austrija] paskelbtų metinių infliacijos normų aritmetinį vidurkį skaičiavimo laikotarpiu.“

12 ASVG 108h straipsnis suformuluotas taip:

„(1) Kiekvienų metų sausio 1 dieną:

a) visos pensijos, kurios mokamos pagal pensijų draudimo sistemą ir kurių referencinė data (223 straipsnio 2 dalis) yra ankstesnė nei tų metų sausio 1 d.,

<…>

dauginamos iš indeksavimo koeficiento. <…>

(2) 1 dalyje nurodytas indeksavimas atliekamas atsižvelgiant į pensiją, į kurią teisė turėjo būti įgyta remiantis nuostatomis, galiojusiomis praėjusių metų gruodžio 31 d. <…>“.

13 ASVG 711 straipsnyje nustatyta:

„(1) Nukrypstant nuo 108h straipsnio 1 dalies pirmo sakinio ir 2 dalies pensija 2018 kalendoriniais metais didinama ne taikant indeksavimo koeficientą, o taip: bendra visų gaunamų pensijų suma (2 dalis) didinama:

1) 2,2 %, jei neviršija 1 500 EUR per mėnesį;

2) 33 EUR, jeigu ji neviršija 2 000 EUR per mėnesį;

3) 1,6 %, jeigu ji viršija 2 000 EUR ir yra ne didesnė kaip 3 355 EUR per mėnesį;

4) tiesiškai nuo 1,6 % iki 0 % mažėjančia procentine dalimi, jeigu ji viršija 3 355 EUR ir yra ne didesnė kaip 4 980 EUR per mėnesį.

Jei bendra visų gaunamų pensijų suma viršija 4 980 EUR per mėnesį, pensija nedidinama.

<…>“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

14 Pareiškėjai pagrindinėse bylose EB, JS ir DP yra trys vyriškos lyties asmenys, gimę iki 1955 m. ir dirbę Austrijoje federaliniais valstybės tarnautojais. Jie buvo išleisti į pensiją atitinkamai 2000, 2013 ir 2006 m. 2017 m. jų mėnesinės senatvės pensijos bruto suma buvo 6 872,43 EUR pirmajam, 4 676,48 EUR antrajam ir 5 713,22 EUR trečiajam.

15 Pareiškėjai pagrindinėse bylose paprašė BVAEB perskaičiuoti jų senatvės pensijos dydį nuo 2018 m. sausio 1 d. Ši įstaiga konstatavo, kad EB ir DP pensijos negalėjo būti pervertintos, nes jos viršijo ASVG 711 straipsnio 1 dalyje nustatytą 4 980 EUR per mėnesį ribą. JS senatvės pensija buvo padidinta 0,2989 %.

16 Kiekvienas iš pareiškėjų pagrindinėse bylose pateikė skundą *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Austrija), teigdami, kad 1965 m. PG 41 straipsnio 4 dalis, siejama su ASVG 771 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir paskutiniu sakiniu, dėl kurios dviem iš jų visiškai, o trečiajam – beveik visiškai, neleidžiama padidinti pensijų, yra netiesioginė diskriminacija dėl lyties, prieštaraujanti Sąjungos teisei.

17 Grįsdami savo skundus pareiškėjai pagrindinėse bylose nurodė, kad dėl nuo 1995 m. jiems taikytų pensijų indeksavimą reglamentuojančių nacionalinės teisės aktų jų padėtis nuolat blogėjo ir kad 2001–2017 m. didesnės pensijos buvo indeksuotos tik nedideliu mastu. Be to, jie tvirtino, kad šie teisės aktai yra netiesioginė diskriminacija dėl lyties, šiuo atžvilgiu pateikdami statistinę analizę, pagal kurią senatvės pensijas, kurioms taikomas 1965 m. PG ir kurių suma viršija 4 980 EUR, kas mėnesį gaunančius asmenis sudarė 8 417 vyrai ir 1 040 moterys, o federalinės valstybės tarnautojo senatvės pensiją gaunančius asmenis sudarė 79 491 vyrai ir 22 470 moterys.

18 *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) atmetė pareiškėjų pagrindinėse bylose skundus, konstatavęs, kad yra pateisinimo pagrindų, leidžiančių atmesti argumentą dėl diskriminacijos dėl lyties. Tik dėl EB ir DP šis teismas taip pat konstatavo, kad neginčijama, jog 1965 m. PG 41 straipsnio 4 dalis, siejama su ASVG 711 straipsnio 1 dalies paskutiniu sakiniu, susijusi su daug daugiau vyrų nei moterų.

19 Pareiškėjai pagrindinėse bylose dėl šių sprendimų pateikė kasacinius skundus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Verwaltungsgerichtshof* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Austrija).

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pareiškėjų pagrindinėse bylose pagal 1965 m. PG gautos senatvės pensijos patenka į SESV 157 straipsnio, Protokolo Nr. 33 ir Direktyvos 2006/54 12 straipsnio taikymo sritį, nes jie yra gimę iki 1955 m. Todėl šiam teismui kyla klausimas, pirma, ar jų skundams taikomas šiame protokole ir šiame Direktyvos 2006/54 straipsnyje numatytas vienodo požiūrio į vyrus ir moteris reikalavimo apribojimas, Austrijos Respublikos atveju susijęs su laikotarpiu iki 1994 m. sausio 1 d. Minėto teismo teigimu, nors galėtų būti laikoma, kad šis apribojimas taikytinas tokioms išmokos dalims, kaip pareiškėjų pagrindinėse bylose ginčijamam pensijų indeksavimui (net ir iš dalies, proporcingai atskaičius jų tarnybos iki 1994 m. sausio 1 d. laikotarpius), Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, suformuotoje, be kita ko, 1993 m. spalio 6 d. Sprendime *Ten Oever* (C-109/91, EU:C:1993:833), pritariama aiškinimui, kad šis apribojimas netaikytinas tokiam indeksavimui ir negali pareiškėjams pagrindinėse bylose užkirsti kelio remtis vienodo požiūrio į vyrus ir moteris reikalavimu.

21 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, antra, kad, atsižvelgiant į nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus, nuo 2018 m. buvo visiškai arba beveik atsisakyta pervertinti federaliniams tarnautojams pagal 1965 m. PG mokamą mėnesinę bruto pensiją, kuri viršija tam tikrą sumą, skirtingai nei asmenų, gaunančių mažesnes pensijas, atveju. Tokia nepalanki padėtis galėtų lemti diskriminaciją dėl lyties, jei būtų susijusi su daug didesniu vyrų nei moterų skaičiumi. Šis teismas patikslina, kad nuo 1997 m. kasmetinis pensijų indeksavimas vyksta atsižvelgiant ne į dirbančių valstybės tarnautojų darbo užmokesčių pokyčius, o iš esmės, remiantis 1965 m. PG 41 straipsnyje daroma nuoroda į ASVG, į infliacijos koeficientą, siekiant užtikrinti pensininkų perkamąją galią. Nors ši sistema turėjo būti taikoma bendrai ir ilgai, Austrijos įstatymų leidėjas reguliariai naudojosi galimybe tam tikrais metais priimti teisės aktus, kuriais nukrypstama nuo bendro pensijų indeksavimo pagal infliaciją.

22 Dėl pensijų indeksavimo 2018 m. minėtas teismas pažymėjo, kad Austrijos vyriausybė šią leidžiančią nukrypti nuostatą pagrindė socialinio komponento aplinkybe. BVAEB taip pat rėmėsi šiuo socialiniu tikslu, siekdama pateisinti galimą netiesioginę diskriminaciją, teigdama, pirma, kad dėl vienodo procentinio dydžio kiekvienais metais taikymo greitai atsirastų nepateisinamas atotrūkis tarp senatvės pensijų lygių, ir, antra, kad didžiausios pensijos galėtų atlaikyti mažesnį indeksavimą, nenukritus jų vertei ar jų gavėjų gyvenimo lygiui, todėl toks indeksavimas, siekiant jį visu mastu finansuoti valstybės lėšomis, nebūtų netoleruotinas ir būtų reikalingas dėl solidarumo.

23 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar šios priežastys gali pateisinti galimą netiesioginę diskriminaciją ir ar laikomasi proporcingumo principo reikalavimų. Konkrečiai kalbant, šiam teismui kyla abejonių dėl nacionalinės teisės aktų, susijusių su nagrinėjamų pensijų indeksavimu, būtinumo, tinkamumo ir nuoseklumo. Pastaruosiuose teisės aktuose numatyta priemonė taikoma tik senatvės pensijų gavėjams, be to, tik tam tikroms tokių gavėjų kategorijoms, nors yra ir kitų tinkamų socialinės politikos priemonių, pavyzdžiui, progresiniai pajamų mokesčio tarifai, pervedimai ir kitos mokesčių finansuojamos paramos išmokos. Be to, pagal vidaus teisę federalinių tarnautojų, kuriems taikomas 1965 m. PG 41 straipsnis, padėtis skiriasi nuo asmenų, gaunančių pensijas pagal socialinės apsaugos taisykles, kaip antai ASVG. Iš tiesų, remiantis *Verfassungsgerichtshof* (Konstitucinis Teismas, Austrija) praktika, šių valstybės tarnautojų senatvės pensijos turi būti laikomos viešosios teisės reglamentuojamu atlyginimu, kompensuojant už tarnybos laikotarpiu eitas pareigas, susijusias su tarnybos santykiais iki gyvos galvos. Nors pagal socialinės apsaugos sistemas mokamos pensijos grindžiamos įmokomis, mokamomis draudimo įstaigai, pareigas einančių valstybės tarnautojų įmokos mokamos į valstybės biudžetą, taigi 1965 m. PG pagrindas nėra identiškas šių sistemų pagrindui.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad nacionalinės teisės aktų leidėjas nenustatė tokios pačios „socialinės kompensacijos“ priemonės pareigas einantiems valstybės tarnautojams, kuriems 2018 m. atlyginimas, atsižvelgiant į infliaciją, buvo padidintas, proporcingai jo nemažinęs, kad jie galėtų gauti naudos iš ekonomikos augimo. Be to, teisės aktų leidėjas senatvės pensijoms, mokamoms pagal kitas, pavyzdžiui, privačias, profesinės socialinės apsaugos sistemas, išskyrus ribotą su valstybe susijusių įmonių mokamų pensijų kategoriją, netaikė tos pačios indeksavimo sistemos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla klausimas, ar nagrinėjant tariamos diskriminacinės priemonės proporcingumą ir nuoseklumą reikia atsižvelgti į aplinkybę, kad ši priemonė nebuvo vienkartinė, nes pareiškėjai pagrindinėse bylose remiasi bendru skirtingų pensijų dydžio indeksavimo priemonių, priimtų po jų išėjimo į pensiją, poveikiu.

25 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) nurodė, jog nepalankus pensininkų, gaunančių didesnes pensijas, kurių dauguma vyriškosios lyties, vertinimas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į tai, kad istoriškai moterys buvo nepalankesnėje padėtyje, t. y. jų buvo skiriama gerokai mažiau į geriau apmokamas pareigas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia, kiek tokios išvados pasekmės reikšmingos pagrindinėse bylose.

26 Tokiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo taikymo srities apribojimas laiko atžvilgiu pagal [1990 m. gegužės 17 d. Sprendimą *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209), Protokolą Nr. 33 ir [Direktyvos 2006/54] 12 straipsnį turi būti aiškinamas taip, kad (Austrijos) pensijų gavėjas, tvirtindamas, kad dėl teisės aktų, reglamentuojančių 2018 m. numatytą valstybės tarnautojų pensijos indeksavimą, kaip antai taikytą pagrindinėse bylose, patyrė diskriminaciją, vienodo požiūrio principu teisėtai negali remtis arba juo gali remtis tik dėl tos reikalavimų dėl pensijos dalies, kuri susijusi su įdarbinimo laikotarpiais po 1994 m. sausio 1 d.?

2. Ar vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principas (pagal SESV 157 straipsnį, siejamą su Direktyvos [2006/54] 5 straipsniu) turi būti aiškinamas taip, kad tokia netiesioginė diskriminacija, kuri – tam tikrais atvejais – kyla iš pagrindinėse bylose taikytinų teisės aktų, reglamentuojančių pensijų indeksavimą 2018 m., yra pateisinama, atsižvelgiant tiek į anksčiau taikytas panašias priemones, tiek į pastarųjų kumuliacinio poveikio sukeltus didelius nuostolius, palyginti su realios pensijų vertės indeksavimu siekiant sumažinti infliacijos įtaką (kai kuriais atvejais – 25 %), visų pirma:

– siekiant išvengti „atotrūkio“ tarp didesnių ir mažesnių pensijų (kuris atsirastų reguliariai taikant indeksavimą, kurio koeficientas vienodas), nors jis būtų tik nominalus, o verčių santykis liktų nepakitęs,

– siekiant įgyvendinti bendrą „socialinį komponentą“, kuris suprantamas kaip gaunančių mažesnes pensijas perkamosios galios stiprinimas, nors: a) šis tikslas būtų pasiekiamas ir neribojant didesnių pensijų indeksavimo; ir b) dėl infliacijos indeksuodamas darbo užmokestį teisės aktų leidėjas nenumato analogiškos priemonės, kuri būtų skirta mažesnį darbo užmokestį gaunančių dirbančių valstybės tarnautojų perkamajai galiai stiprinti (nepalankiau indeksuojant didesnį darbo užmokestį), ir kartu nėra reglamentavęs panašaus pensijų vertės indeksavimo ribojimo kitose profesinėse socialinės apsaugos sistemose (kuriose valstybė nedalyvauja) tam, kad (nepalankiau indeksuojant didesnį darbo užmokestį) būtų sustiprinta mažesnių pensijų perkamoji galia,

– siekiant išlaikyti galimybę finansuoti „sistemą“, nors valstybės tarnautojų pensijos mokamos ne pagal draudimo būdu organizuotą ir įmokomis finansuojamą draudimo įstaigos sistemą, bet valstybė, kuri veikia kaip į pensiją išėjusių valstybės tarnautojų darbdavys, moka šias pensijas kaip užmokestį už atliktas pareigas, todėl lemiamą reikšmę turėtų ne sistemos išsaugojimas ar finansavimas, o galiausiai tik su biudžetu susijusios priežastys,

– nes statistiškai gerokai didesnis paveiktų vyrų skaičius didesnių pensijų gavėjų grupėje laikytinas visų pirma anksčiau tipiško vienodų galimybių moterims trūkumo užimtumo ir profesinės veiklos srityje pasekme, ir tai sudaro savarankišką pateisinamąjį pagrindą arba

(pirmiausia) *a priori* neleidžia preziumuoti netiesioginės vyrų diskriminacijos dėl lyties pagal Direktyvą [2006/54], arba

– šie teisės aktai yra leidžiami kaip pozityvūs veiksmai pagal SESV 157 straipsnio 4 dalį?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

27 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Protokolą Nr. 33 ir Direktyvos 2006/54 12 straipsnį reikia aiškinti taip, kad šiose nuostatose numatytas vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo poveikio apribojimas laiko atžvilgiu taikomas nacionalinės teisės aktams, kuriuose numatytas kasmetinis senatvės pensijų, mokamų pagal profesinės socialinės apsaugos sistemą, indeksavimas, taikytinas po minėtose nuostatose nurodytos datos.

28 Pirmiausia reikia priminti, kad SESV 157 straipsnyje įtvirtintas vienodo darbo užmokesčio darbuotojams vyrams ir moterims už vienodą ar vienodos vertės darbą principas.

29 Kaip matyti iš Direktyvos 2006/54 1 straipsnio, joje yra nuostatų, skirtų vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principui įgyvendinti, visų pirma profesinės socialinės apsaugos sistemų srityje.

30 Kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir kaip jau yra konstatavęs Teisingumo Teismas, senatvės pensija, kaip antai Austrijos federalinių tarnautojų pensija, mokama pagal 1965 m. PG, patenka, pirma, į sąvoką „užmokestis“, kaip ji suprantama pagal SESV 157 straipsnį, nes jos dydis priklauso nuo tarnybos ir jiems prilygintų laikotarpių, taip pat nuo tarnautojo gauto atlyginimo, o pensija yra piniginė išmoka, kurią darbdavys ateity mokės savo darbuotojams kaip tiesioginę jų tarnybos santykių pasekmę. Pagal nacionalinę teisę ši pensija laikoma užmokesčiu, toliau mokamu remiantis tarnybos santykiais, kurie tęsiasi suteikus darbuotojui teisę gauti pensijos išmokas (šiuo klausimu žr. 2015 m. sausio 21 d. Sprendimo *Felber*, C-529/13, EU:C:2015:20, 23 punktą).

31 Antra, tokia pensija mokama pagal „profesinę socialinės apsaugos sistemą“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2006/54 2 straipsnio 1 dalies f punktą, pagal kurią atitinkamo profesinio sektoriaus darbuotojams mokamos išmokos vietoj įstatymais nustatytų socialinės apsaugos sistemos išmokų. Iš tikrųjų Austrijoje federaliniams tarnautojams ASVG nustatyta pensijų draudimo sistema netaikoma, nes jie eina pareigas federalinės valstybės tarnyboje, tiek, kiek dėl jų tarnybos santykių jiems suteikiama teisė į pensijos išmokas, lygiavertes numatytosioms pagal pensijų draudimo sistemą (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 16 d. Sprendimo *Lesar*, C-159/15, EU:C:2016:451, 28 punktą).

32 Pirma, reikia priminti, kad pagal Protokolo Nr. 33 formuluotę, taikant SESV 157 straipsnį, išmokos pagal profesinės socialinės apsaugos sistemą nelaikomos „atlyginimu“ „tokiu atveju ir tokiu mastu, kai jos yra priskirtinos įdarbinimo laikotarpiams iki“ 1990 m. gegužės 17 d. Tas pats pasakytina apie Direktyvos 2006/54 12 straipsnio 1 dalies formuluotę, kurioje nustatyta, kad „vis[oms]“ pagal tokias sistemas mokėtinoms išmokoms, priklausančioms už darbo stažą, „įgytą po“ šios datos, taikomos šios direktyvos II antraštinės dalies 2 skyriaus nuostatos, susijusios su vienodu požiūriu minėtose sistemose.

33 Kadangi šiose nuostatose numatytas vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo poveikio apribojimas laiko atžvilgiu yra ESV sutarties numatytos bendrosios taisyklės išimtis, jas reikia aiškinti siaurai.

34 Antra, reikia pažymėti, kad Protokolo Nr. 33 tekstas yra identiškas prie EB sutarties pridėto Protokolo Nr. 17 dėl EB 141 straipsnio tekstui, kuris akivaizdžiai susijęs su 1990 m. gegužės 17 d. Sprendimu *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209), nes jie visų pirma susiję su šio sprendimo paskelbimo data.

35 Vis dėlto, kaip Teisingumo Teismas patikslino 1993 m. spalio 6 d. Sprendime *Ten Oever* (C-109/91, EU:C:1993:833), pagal 1990 m. gegužės 17 d. Sprendimą *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209) EEB sutarties 119 straipsnio (po pakeitimo EB 141 straipsnis, dabar SESV 157 straipsnis) tiesioginiu poveikiu galima remtis reikalaujant vienodo požiūrio į profesines pensijas tik dėl išmokų, priklausančių už darbo laikotarpius po 1990 m. gegužės 17 d., šio sprendimo paskelbimo dienos, išskyrus išimtį, numatytą dėl darbuotojų ar jų teisių perėmėjų, kurie iki tos dienos pareiškė ieškinį ar lygiavertį reikalavimą pagal taikytiną nacionalinę teisę (2003 m. spalio 23 d. Sprendimas *Schönheit ir Becker*, C-4/02 ir C-5/02, EU:C:2003:583, 100 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

36 Remiantis imperatyviais teisinio saugumo pagrindais draudžiama ginčyti teisines situacijas, kurių pasekmių visiškai nebeliko, nes tokiu atveju gali būti atgaline data pažeista daugelio atskirų pensijų sistemų finansinė pusiausvyra (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 23 d. Sprendimo *Schönheit* ir *Becker*, C-4/02 ir C-5/02, EU:C:2003:583, 99 punktą).

37 Šis apribojimas pakartotas Protokole Nr. 33 ir įtvirtintas Direktyvos 2006/54 12 straipsnio 1 dalyje.

38 Kiek tai susiję su Austrijos Respublika, 1990 m. gegužės 17 d. Sprendime *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209) nurodyta referencinė data pagal šios direktyvos 12 straipsnio 3 dalį buvo pakeista 1994 m. sausio 1 d. data.

39 Trečia, reikia priminti, kad SESV 157 straipsnyje numatytas vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio principas yra vienas iš Sąjungos pagrindų. Be to, pagal ESS 3 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą Sąjunga, be kita ko, skatina vyrų ir moterų lygybę, o pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 23 straipsnį visose srityse, įskaitant įdarbinimą, darbą ir atlyginimą, turi būti užtikrinta moterų ir vyrų lygybė (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 3 d. Sprendimo *Tesco Stores*, C-624/19, EU:C:2021:429, 33 ir 34 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

40 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėse bylose nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose numatytas kasmetinis senatvės pensijų indeksavimas 2018 m. apskaičiuotas pagal praėjusiais metais gavėjo gautos senatvės pensijos, į kurią teisė jau buvo įgyta, dydį ir kad taikomas proporcingai mažėjantis pensijų indeksavimas, visai neindeksuojant tam tikrą sumą viršijančių pensijų. Be to, šis indeksavimas nepriklauso nuo atitinkamo gavėjo darbo ar įmokų mokėjimo laikotarpių datos.

41 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme pareiškėjai pagrindinėse bylose nurodo vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo pažeidimą tik tiek, kiek tai susiję su šiais nacionalinės teisės aktais, kurie netaikomi atgaline data. Be to, jie buvo išleisti į pensiją po 1994 m. sausio 1 d. ir neginčija nei gaunamos pensijos mokėjimo pradžios datos, nei iš pradžių nustatyto dydžio. Jie taip pat neginčija savo gaunamų pensijų dydžio, nei kiek tai susiję su praeityje atliktais mokėjimais, nei su įdarbinimo laikotarpiais iki 1994 m. sausio 1 d.

42 Atsižvelgiant į tai, kas iš esmės priminta šio sprendimo 32–39 punktuose, Protokolo Nr. 33 ir Direktyvos 2006/54 12 straipsnio nereikia aiškinti taip, kad šiose nuostatose numatytas vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo poveikio laiko atžvilgiu apribojimas turi būti taikomas kasmet indeksuojant senatvės pensijas, nes toks mechanizmas nepaneigia teisių ar išmokų, įgytų iki šiose nuostatose numatytos referencinės datos. Darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju šio apribojimo negalima taikyti pareiškėjams pagrindinėse bylose, kiek tai susiję su kasmetiniu senatvės pensijų indeksavimu, kaip antai numatytu pagrindinėse bylose nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose tik dėl 2018 m.

43 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Protokolas Nr. 33 ir Direktyvos 2006/54 12 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad šiose nuostatose numatytas vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo poveikio apribojimas laiko atžvilgiu netaikomas nacionalinės teisės aktams, kuriuose numatytas kasmetinis senatvės pensijų, mokamų pagal profesinės socialinės apsaugos sistemą, indeksavimas, taikytinas po minėtose nuostatose nurodytos datos.

Dėl antrojo klausimo

44 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 157 straipsnį ir Direktyvos 2006/54 5 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas kasmet proporcingai mažėjantis nacionalinių valstybės tarnautojų senatvės pensijų indeksavimas, visai neindeksuojant tam tikrą sumą viršijančių pensijų.

45 Šios direktyvos 5 straipsnio c punkte draudžiama bet kokia tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija dėl lyties profesinėse socialinės apsaugos sistemose apskaičiuojant išmokas.

46 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad tokiais nacionalinės teisės aktais, kaip nagrinėjami pagrindinėse bylose, nesukuriama tiesioginės diskriminacijos, nes jie vienodai taikomi visiems darbuotojams – vyrams ir moterims.

47 Dėl klausimo, ar tokiais teisės aktais sukuriama netiesioginė diskriminacija, kaip ji apibrėžta šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies b punkte, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal 1965 m. PG 41 straipsnio 4 dalį, siejamą su ASVG 711 straipsnio 1 dalimi, Austrijos federaliniai tarnautojai, gaunantys didesnę nei tam tikro dydžio mėnesinę senatvės pensiją, atsiduria nepalankesnėje padėtyje, palyginti su tais, kurių senatvės pensija yra mažesnė, nes pirmieji dėl jų pensijų indeksavimo negavo naudos arba gavo tik mažesnę naudą. Taigi tokiuose teisės aktuose įtvirtintas skirtingas Austrijos federalinių tarnautojų vertinimas pagal iš pažiūros neutralų kriterijų, t. y. jų pensijos dydį.

48 Dėl klausimo, ar šis skirtingas požiūris yra ypač nepalankus vienos lyties asmenims, palyginti su kitos lyties asmenimis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, remiantis pareiškėjų pagrindinėse bylose pateiktais duomenimis ir *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) nustatytomis aplinkybėmis, negalima atmesti galimybės, kad statistiniu požiūriu netiesioginės diskriminacijos dėl lyties sąlygos įvykdytos. Konkrečiai kalbant apie du pareiškėjus pagrindinėse bylose, neginčijama, kad 1965 m. PG 41 straipsnio 4 dalis, skaitoma kartu su ASVG 711 straipsnio 1 dalies paskutiniu sakiniu, yra susijusi su daug daugiau vyrų nei moterų, nes asmenų, gaunančių didesnes pensijas, nei šiuose teisės aktuose nustatyti maksimalūs indeksuotini pensijų dydžiai, kategorijoje daugiau yra vyrų.

49 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad tokia nepalankesnė padėtis gali būti konstatuota, be kita ko, jeigu būtų įrodyta, kad nacionalinės teisės aktai daro neigiamą įtaką daug didesnei daliai vienos lyties asmenų (šiuo klausimu žr. 2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *YS (Vadovaujančias pareigas einančių darbuotojų profesinės pensijos)*, C-223/19, EU:C:2020:753, 49 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

50 Aplinkybes, į kurias atsižvelgiant galima daryti prielaidą, kad buvo netiesiogiai diskriminuojama, turi vertinti nacionalinis teismas pagal nacionalinę teisę arba praktiką, pagal kurias pirmiausia gali būti numatyta, jog netiesioginę diskriminaciją galima įrodyti bet kokiomis priemonėmis, taip pat remiantis statistiniais duomenimis. Nacionalinis teismas turi įvertinti, ar jam pateikti statistiniai duomenys yra patikimi ir į juos galima atsižvelgti, t. y. visų pirma, ar jie neatspindi tik atsitiktinių arba atitinkamai susiklosčius aplinkybėms susidariusių reiškinių, ir ar jie pakankamai svarbūs (2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *YS (Vadovaujančias pareigas einančių darbuotojų profesinės pensijos)*, C-223/19, EU:C:2020:753, 50–51 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

51 Jei iš statistinių duomenų, į kuriuos gali atsižvelgti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, iš tiesų būtų matyti, kad vienos lyties darbuotojų daliai dėl nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų daromas daug didesnis poveikis nei kitos lyties darbuotojų, kurie taip pat patenka į šių teisės aktų taikymo sritį, daliai, reikėtų konstatuoti, kad tokia situacija reiškia netiesioginę diskriminaciją dėl lyties, prieštaraujančią Direktyvos 2006/54 5 straipsnio c punktui, nebent minėti teisės aktai būtų pateisinami objektyviais, su diskriminacija dėl lyties nieko bendra neturinčiais veiksniais (šiuo klausimu žr. 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Voß*, C-300/06, EU:C:2007:757, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *YS (Vadovaujančias pareigas einančių darbuotojų profesinės pensijos)*, C-223/19, EU:C:2020:753, 54 punktą).

52 Tokiu atveju šis teismas turėtų išnagrinėti, kiek toks nevienodas požiūris gali būti pateisinamas objektyviais veiksniais, nesusijusiais su diskriminacija dėl lyties, kaip matyti iš Direktyvos 2006/54 2 straipsnio 1 dalies b punkto.

53 Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog būtent taip visų pirma yra tuomet, kai pasirinktomis priemonėmis siekiama teisėto socialinės politikos tikslo, šios priemonės yra tinkamos ir būtinos nagrinėjamais teisės aktais siekiamam tikslui įgyvendinti, turint omenyje, kad jos gali būti laikomos tinkamomis nurodytam tikslui pasiekti, tik jeigu jos iš tikrųjų atitinka ketinimą siekti šio tikslo nuosekliai ir sistemiškai (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 17 d. Sprendimo *Leone*, C-173/13, EU:C:2014:2090, 53 ir 54 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją ir 2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *YS (Vadovaujančias pareigas einančių darbuotojų profesinės pensijos)*, C-223/19, EU:C:2020:753, 56 punktą).

54 Be to, Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad pasirinkdamos priemones socialinės ir užimtumo politikos tikslams pasiekti valstybės narės turi didelę veiksmų laisvę (2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *YS (Vadovaujančias pareigas einančių darbuotojų profesinės pensijos)*, C-223/19, EU:C:2020:753, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

55 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad nors galiausiai nacionalinis teismas, kuris vienintelis yra kompetentingas vertinti faktines aplinkybes ir aiškinti nacionalinės teisės aktus, turi nustatyti, ar ir kiek jo nagrinėjamoje byloje nagrinėjama įstatymo nuostata yra pateisinama tokiu objektyviu veiksniu, Teisingumo Teismas, kurio prašoma pateikti naudingą

atsakymą nacionaliniam teismui, yra kompetentingas pateikti gaires, kurios padėtų jam priimti sprendimą (šiuo klausimu žr. 2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *YS (Vadovaujančias pareigas einančių darbuotojų profesinės pensijos)*, C-223/19, EU:C:2020:753, 58 punktą).

56 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėse bylose nagrinėjamais nacionalinės teisės aktais, pagal kuriuos mažų pensijų, palyginti su didesnėmis pensijomis, atžvilgiu numatyta taikyti „socialinę kompensaciją“ norint išvengti pernelyg didelio skirtumo tarp šių pensijų ir užtikrinti jų ilgalaikį finansavimą, siekiama išsaugoti senatvės pensijų gavėjų perkamąją galią.

57 Pagal suformuotą Teisingumo Teismas jurisprudenciją, nors su biudžetu susijusiais argumentais negalima pateisinti vienos iš lyčių diskriminacijos, vis dėlto tikslai, kuriais siekiama užtikrinti ilgalaikį senatvės pensijų finansavimą ir sumažinti atotrūkį tarp valstybės finansuojamų pensijų dydžių, gali būti laikomi teisėtais, su diskriminacija dėl lyties nesusijusiais socialinės politikos tikslais (šiuo klausimu žr. 2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *YS (Vadovaujančias pareigas einančių darbuotojų profesinės pensijos)*, C-223/19, EU:C:2020:753, 61 punktą ir 2021 m. sausio 21 d. Sprendimo INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, 38 punktą).

58 Darytina išvada, kad pagrindinėse bylose nagrinėjamais teisės aktais siekiama teisėtų socialinės politikos tikslų, nesusijusių su bet kokia diskriminacija dėl lyties.

59 Dėl klausimo, ar šie nacionalinės teisės aktai atitinka proporcingumo reikalavimus, nurodytus šio sprendimo 53 punkte, visų pirma kiek tai susiję su jų tinkamumu, iš Teisingumo Teismo turimos informacijos matyti, kad pagal juos leidžiama padidinti tik vidutinio ar mažo dydžio senatvės pensijas, be kita ko, įsitikinant, kad mažesnio dydžio pensijos būtų didinamos daugiau nei infliacija, taip prisidedant prie tvaraus šių pensijų finansavimo ir mažinant jų skirtumus.

60 Žinoma, kaip pažymėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, senatvės pensijų indeksavimas atsižvelgiant į infliacijos lygį savaime nepakeičia įvairių pensijų dydžių ir tarp jų esantis atotrūkis matematiniu požiūriu liktų nepakitęs. Tačiau kainų augimas daro didesnį poveikį mažas senatvės pensijas gaunančių asmenų gyvenimo lygiui. Be to, kadangi aptariami teisės aktai taikomi tik išmokų, kurių suma viršija tam tikrą ribą, atveju, jie lemia tai, kad šios išmokos priartėja prie mažesnių pensijų lygio.

61 Dėl klausimo, ar šie teisės aktai įgyvendinami nuosekliai ir sistemiškai, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Austrijos vyriausybės rašytinių pastabų, jie taikomi visoms valstybės tarnautojų, taip pat asmenų, kuriems taikoma tiek valstybės kontroliuojamų įmonių profesinė socialinės apsaugos sistema, tiek ASVG numatyta valstybinė socialinio draudimo sistema, senatvės pensijoms. Taigi pagrindinėse bylose nagrinėjamas kasmetinis pensijų indeksavimas taikomas visiems valstybės pensijų gavėjams, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

62 Atsižvelgiant į didelę valstybių narių diskreciją pasirinkti priemones, kuriomis būtų galima pasiekti jų socialinės ir užimtumo politikos tikslus, kaip nurodyta šio sprendimo 54 punkte, negalima abejoti indeksavimo priemonės įgyvendinimo nuoseklumu vien dėl to, kad jau taikomos kitos konkrečios socialinės politikos priemonės, skirtos mažų pajamų rėmimo tikslui pasiekti.

63 Tas pats pasakytina apie aplinkybę, kad nei privačių profesinių socialinės apsaugos sistemų pensijoms, nei dirbančių valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nebuvo taikoma ta pati indeksavimo priemonė.

64 Iš tiesų, viena vertus, šios privačios sistemos nepriklauso nuo valstybės, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Kita vertus, kalbant apie dirbančius valstybės tarnautojus, pažymėtina, kad nors pagal vidaus teisę jų paskyrimas sukuria tarnybos santykius visam gyvenimui ir jų senatvės pensija atitinka atlyginimą, kurį valstybė turi mokėti už paskyrimo laikotarpiu atliekamas pareigas, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Austrijos vyriausybės rašytinių pastabų taip pat matyti, kad jau dvidešimt metų valstybės tarnautojų pensijų sistema keičiama, siekiant ją suderinti su ASVG sistema. Konkrečiai kalbant, jų pensijos indeksuojamos atsižvelgiant ne į pareigas einančių valstybės tarnautojų atlyginimo pokyčius, o iš principo – į infliaciją, taip, kaip ir pagal pastarąją sistemą mokamos pensijos. Be to, atsižvelgiant į pagrindinėse bylose nagrinėjamais nacionalinės teisės aktais siekiamus tikslus, neatrodo, kad išėję į pensiją ir pareigas einantys valstybės tarnautojai yra panašioje padėtyje, nes, be kita ko, dėl tikslo sumažinti skirtumą tarp senatvės pensijų, kad ilgainiui neatsirastų atotrūkis tarp šių pensijų lygių, reikėtų skirti jų valdymą nuo atlyginimų valdymo.

65 Tai, kad valstybės tarnautojų senatvės pensijas moka ne draudimo įstaiga, kuriai jie mokėjo įmokas, o tiesiogiai valstybė, taip pat neatrodo lemiama, atsižvelgiant į Austrijos teisės aktų leidėjo siekiamą tikslą užtikrinti tvarų senatvės pensijų finansavimą ir sumažinti atotrūkį tarp jų, kurio jis siekė priėmęs pagrindinėse bylose nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus. Be to, pensijų indeksavimas nereiškia išmokos, kuri būtų sumokėtų įmokų atitikmuo (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 20 d. Sprendimo *Brachner*, C-123/10, EU:C:2011:675, 79 punktą).

66 Taigi atrodo, kad šie teisės aktai įgyvendinami sistemingai ir nuosekliai, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

67 Taip pat neatrodo, kad minėtais teisės aktais viršijama tai, kas būtina siekiamiems tikslams įgyvendinti. Tiesa, kad pareiškėjai pagrindinėse bylose tvirtina, kad jų senatvės pensijos dydis labai mažas, palyginti su tuo, kurį jie būtų gavę, jeigu jų pensija kasmet po išėjimo į pensiją būtų pagal nacionalinę teisę indeksuojama atsižvelgiant į infliaciją. Vis dėlto reikia pažymėti, kad pagrindinėse bylose nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose atsižvelgta į atitinkamų asmenų galimybes mokėti įmokas. ASVG 711 straipsnyje, į kurį daroma nuoroda 1965 m. PG 41 straipsnio 4 dalyje, numatyti pensijų didinimo proporcingai jų dydžiui apribojimai, netaikant tokio padidinimo tik didžiausioms pensijoms.

68 Tokiomis aplinkybėmis nebūtina nagrinėti, ar šie apribojimai gali būti pateisinami pagal SESV 157 straipsnio 4 dalį arba Direktyvos 2006/54 3 straipsnį. Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją šios nuostatos negali būti taikomos nacionalinės teisės aktams, kuriais moterims tik skiriama didesnė pensija, nesprendžiant problemų, su kuriomis jos gali susidurti per profesinę karjerą, ir jei nepanašu, kad šia didesne pensija gali būti kompensuojamos neigiamos pasekmės karjerai, su kuriomis susiduria moterys, padedant joms per šią karjerą, taip konkrečiai užtikrinant visišką vyrų ir moterų lygybę profesiniame gyvenime (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Instituto Nacional de la Seguridad Social (Pensijos priedas motinoms)*, C-450/18, EU:C:2019:1075, 65 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

69 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 157 straipsnis ir Direktyvos 2006/54 5 straipsnio c punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas kasmet proporcingai mažėjantis nacionalinių valstybės tarnautojų senatvės pensijų indeksavimas, visai neindeksuojant tam tikrą sumą viršijančių pensijų, jei tokiais teisės aktais daromas neigiamas poveikis daug didesnei daliai

pensijų gavėjų vyrų nei moterų, su sąlyga, kad tokiais teisės aktais nuosekliai ir sistemingai siekiama užtikrinti tvarų senatvės pensijų finansavimą ir sumažinti skirtumą tarp valstybės finansuojamų pensijų dydžių, neviršijant to, kas būtina šiems tikslams pasiekti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

70 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti tas teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Prie ESV sutarties pridėtas Protokolas (Nr. 33) dėl SESV 157 straipsnio ir 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityse principo įgyvendinimo 12 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad šiose nuostatose numatytas vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo poveikio apribojimas laiko atžvilgiu netaikomas nacionalinės teisės aktams, kuriuose numatytas kasmetinis senatvės pensijų, mokamų pagal profesinės socialinės apsaugos sistemą, indeksavimas, taikytinas po minėtose nuostatose nurodytos datos.**

2. **SESV 157 straipsnis ir Direktyvos 2006/54 5 straipsnio c punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas kasmet proporcingai mažėjantis nacionalinių valstybės tarnautojų senatvės pensijų indeksavimas, visai neindeksuojant tam tikrą sumą viršijančių pensijų, jei tokiais teisės aktais daromas neigiamas poveikis daug didesnei daliai pensijų gavėjų vyrų nei moterų, su sąlyga, kad tokiais teisės aktais nuosekliai ir sistemingai siekiama užtikrinti tvarų senatvės pensijų finansavimą ir sumažinti skirtumą tarp valstybės finansuojamų pensijų dydžių, neviršijant to, kas būtina šiems tikslams pasiekti.**

Parašai.